

Μέσο: .....ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης:... 4/1/2014 Ημ. Αποδεκτικής:... 4/1/2014

Σελίδα:.....2

Σε στροβίλισμα δημιουργίας, οπωσδήποτε διδακτικός ο τόμος «Εθνικό Θέατρο - Τα πρώτα Χρόνια (1930-1941)»

Τελικά, οι δύσκολοι καιροί που περνάμε έχουν την απροδόκητη ωφέλεια για τις δημοσιογραφικές βιβλιοθήκες: Πλουτίζουν το ράφι Πολιτισμός, Θέατρον με ενδιαφέρουσες πληροφορίες για λειτουργία του Εθνικού Θεάτρου στην πρώτη δεκαετία του (1930-1941), με ανέκδοτο σε μεγάλο ποσοστό υλικό, από τις θεατρικές συλλογές του Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου (ΕΛΙΑ) του Μάνου Χαριτάτου, στον οποίον και αφιερώνεται ο τόμος αυτός, έκδοση του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τράπεζας 2013. Το ΜΙΕΤ

Της ΕΛΕΝΗΣ ΜΙΗΣΤΙΚΑ

έχει ενσωματωθεί από το 2009 με το ΕΛΙΑ και λειτουργεί ως τμήμα του. Στην εισαγωγή του τόμου «Εθνικό Θέατρο - Τα πρώτα Χρόνια (1930-1941)» εκφράζουν τους λόγους που ώθησε το Δ.Σ. της Εθνικής Τράπεζας, και ονομαστικά, τον πρόεδρο κ. Γιώργο Π. Ζανιά, και τον διευθυντή σύμβουλο της Ε.Τ. κ. Αλέξανδρο Τουρκολιά να προβούν σ' αυτή την έκδοση του ΜΙΕΤ, όπου στο Δ.Σ. ο κ. Γ. Π. Ζανιάς είναι πρόεδρος και αντιπρόεδρος ο κ. Δημοσθένης Κοκκινίδης, με γενικό διευθυντή τον κ. Διονύση Καψάλη.

Γράφουν, λοιπόν, και συνοπτικά, οι κ. Ζανιάς και Τουρκολιάς ότι: «αποτελεί μια ακόμη κοινωνική προσφορά της Εθνικής Τράπεζας, η οποία το 2011 έληξε 170 χρόνια αδιάλειπτης λειτουργίας και παραμένει πάντα στην πρώτη γραμμή της χρηματοοικονομικής εργασίας, κομψή ποτέ να παραμελήσει τον ρόλο του κορυφαίου κορηγού των τεχνών και των γραμμάτων στη χώρα μας. Δυστυχώς, ο ιδρυτής του ΕΛΙΑ, — προσθέτουν — ο αλφειοπότης Μάνος Χαριτάτος, δεν είναι μαζί μας για να καρεί και αυτόν τον καρπό του οράματός του! Το Εθνικό Θέατρο αποτελεί ζωτικό θεσμό που κέρδισε την εμπιστοσύνη του κόσμου και σαν καταλύτης απελευθέρωσε δημοκρατικές δυνάμεις μέσα στην κοινωνία. Η σοβαρότητα του ρεπερτορίου, το πλήθος των ανθρώπων που τίμησαν με το ταλέντο τους τη σκηνή του Εθνικού την πρώτη δεκαετία της λειτουργίας του, ηθοποιοί, σκηνοθέτες, καλλιτέχνες

και άνθρωποι των γραμμάτων προβάλλονται μέσα από τα έργα στα οποία πρωταγωνίστησαν ή πήραν μέρος, μέσα από αναμνηστικές φωτογραφίες, πορτρέτα, ακόμα και γελιογραφίες. Στόχος των γελιογράφων, και δη του Φωκίωνος Δημητριάδη είναι ο Γεώργιος Παπανδρέου, υπουργός Παιδείας που προσπαθεί ν' ανοίξει το Εθνικό Θέατρο τα δύο πρώτα χρόνια και δεν το κατορθώνει διότι προσκρούει στην αντίδραση του γενικού διευθυντού Ιωάννη Γρυπάρη. Γ' αυτό φωνάζουν έναν... διαρρήκτη — η συνέχεια στη γελιογραφία που δημοσιεύτηκε στο σατιρικό φύλλο «Φανός» (10-13-3 1932), ενώ σε προγενέστερη, πάλι στον «Φανό» (19-22-3 1931) έχει άρρωστο, κατάκοπο από γρίπη, τον Γρυπάρη, και ο ιατρός-νοσοκόμος Γεώργιος Παπανδρέου του κουνά τη φιάλη με το ρετινόλαδο απειλητικά «Διάλυσε Εθνικού Θεάτρου», ενώ η λεζάντα εξηγεί «Η μεγάλη Γρίπη - Γρυπάρη!».

Συμπέρασμα για την έκδοση αυτού του τόμου: «Το ακατάβλητο πάθος και το πείσμα των νέων ανθρώπων που τολμούν και ανοίγουν δρόμους μέσα από εμπόδια και αγκυλώσεις του παρόντος, είναι οι μόνες πραγματικές εγγυήσεις που διαθέτουμε ως κοινωνία για να βγούμε από την οικονομική κρίση. Το δημιουργικό και την πρωτοβουλία στηρίζει η Εθνική Τράπεζα παίρνοντας παράδειγμα από τις τέχνες, όπου η δημιουργικότητα βρίσκεται τρόπος και στους πιο δύσκολους καιρούς». Ακολουθούν οι υπογραφές και μετά — συναρπαστική η διαδικασία του ξεφυλλίσματος του τόμου που ζωντανεύει για άγνωστη εποχή για την παιδεία. Ηθοποιοί, όπως η Κατίνα Παϊνίου - Ηλέκτρα, Σφοκλός, ο Αλέξης Μινωτής Αμλει, ο Αιμίλιος Βεάκης - Βασίλειος Δηρ και αργότερα η Ελένη Παπαδάκη, ο Μάνος Κατράκης, από το φωτογραφικό αρχείο του Τάσου Μελετιόπουλου και του Λέοντος Φραντζή, σε κομψά ερμηνείες τους με σκηνικά — κοστούμια του Κλεόβουλου Κλώνης και, στον «Αμλει» του 1937 από τον ανατέλλοντα ενδυματολόγο Αντώνη Φωκά εντυπωσιάζουν τους νεότερους και μεγαλύτερους τους παλαιότερους που τους πρόλαβαν σε μετέπειτα ρόλους — σταθμούς. Όπως γράφει η Κωνσταντίνα Σταμα-

Αμλει (1937); Σκέδιο του Φωκίωνος Δημητριάδη (30 x 21).

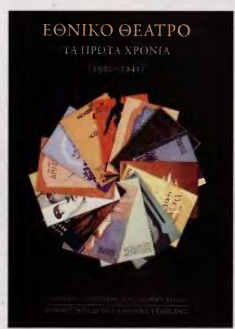
Εξώφυλλα προγραμμάτων από παραγωγές του Εθνικού Θεάτρου (1933-1939), σχέδια Γεωργίου Ν. Πολίτη, Κλεόβουλου Κλώνη και Νίκου Ζωγράφου.

1937. Αναμνηστική φωτογραφία. Αιμίλιος Βεάκης, Μάνος Κατράκης, Μίχης Ιακωβίδης, Δημήτρης Ροντήρης, Αλέξης Μινωτής, Κλεόβουλος Κλώνης (φωτ. Λέων Φραντζής).

Το Άνοιγμα του Εθνικού Θεάτρου (...κάτι σαν το δικό μας Πανεπιστήμιο, άνοιξε αλλά μόνον διαρρήκτη δεν φέρμα). Γελιογραφία του Φωκίωνος Δημητριάδη στον «Φανό» (10-13-3-1932) υπουργός Παιδείας ο Γεώργιος Παπανδρέου, Ιωάννης Γρυπάρης, ο γενικός διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου.

Φωτο εξωφύλλου: Ελένη Μαληκούρα. Εικόνα οπισθοφύλλου: Κλεόβουλος Κλώνης (για τον «Άγερπη» δύο κυρίως) του Γκοιλντόνι, 1937).

τογιαννάκη: «Από τη γέννησή του, το Εθνικό Θέατρο κλήθηκε ν' αποτελέσει έναν επίσημο, συνεκτικό και ομιχιαγή φορέα σ' έναν τόπο που είχε δοκιμαστεί από δραματικές κρίσεις. Το "αστικό" και μαζί "Εθνικό" θέατρο του βενιζελισμού, το "Ευρωπαϊκό" θέατρο του Φώτη Πολίτη, το "ελληνικό" θέατρο του Κωστή Μπασιτά και του Δημήτρη Ροντήρη, το "αντιδραστικό" θέατρο για την Αριστερά, το θέατρο που στάθηκε ο "αντίζηλος" της Κοτοπούλη και της Κυβέλης, το θέατρο που ενέπνευσε αποφασιστικά τον νεαρό Κάρλο Κουν και απογοήτευσε τον Σενζέρη "με το επίσημο κακό γούστο του", θέατρο καλό ή κακό, αναγκαίο ή περιττό, το Εθνικό Θέατρο για την ιστορία του ελληνικού θεάτρου — κατ'είρηνη η Κωνσταντίνα Σταματογιαν-

νάκη — είναι ασφαλώς ένα ορόσημο». Το ίδιο ισχύει και για τον τόμο «Τα πρώτα χρόνια» που σε πρώτη ανάγνωση και σε ένα δεύτερο ξεφυλλίσμα έχει πολλά να διδάξει και στο δικό μας Εθνικό Θέατρο. Εκτός από τους γελιογράφους μας που τους εμπνέουν οι πολιτικοί, ίσως γιατί αυτοί παίζουν επαγγελματικό «θέατρο».